

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา ระยะที่ 2

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา ระยะที่ 2

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

ยางพารา (para rubber) เป็นไม้ยืนต้น มีถิ่นกำเนิดบริเวณลุ่มน้ำอะเมซอน ประเทศบราซิลและประเทศเปรู ทวีปอเมริกาใต้ โดยชาวพื้นเมืองเรียกว่า "เกาซู" (caotchu) แปลว่า ต้นไม้ร้องไห้ จนถึงปี พ.ศ. 2313 (ค.ศ. 1770) โจเซฟ ฟรีสตีลีย์ พบว่ายางสามารถนำมาบroyด าชของดินสอได้ จึงเรียกว่ายางลบหรือตัวลบ (rubber) ซึ่งเป็นศัพท์ใช้ในประเทอังกฤษและประเทศเนเธอร์แลนด์เท่านั้น ศูนย์กลางของการเพาะปลูก และซื้อขายยางในอเมริกาใต้แต่ดั้งเดิมอยู่ที่รัฐปารา (Pará) ของประเทศบราซิล ยางชนิดนี้จึงมีชื่อเรียกว่ายางพารา ยางพาราคือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย สร้างรายได้ให้กับประเทศทั้งการส่งออกในรูปของยางดิบ และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากยางพารา รวมกันมากกว่าปีละ 500,000 ล้านบาท มากที่สุดของพืชผลทางการเกษตรก็ว่าได้ ทำให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ประเทศผู้ผลิตยางพาราอันดับหนึ่งของโลกตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกยางมากกว่า 22 ล้านไร่ ครอบคลุมกว่า 60 จังหวัดทั่วประเทศ โดย 13.93 ล้านไร่ หรือร้อยละ 62.8 อยู่ในภาคใต้ มีผลผลิตทั้งประเทศรวม 4.47 ล้านตัน หรือ ร้อยละ 36.40 ของผลผลิตยางโลก (ประมาณ 12.28 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2558) ผลผลิตเฉลี่ย 263 กิโลกรัมต่อไร่ (ผลผลิตของโลกเฉลี่ย 184กิโลกรัมต่อไร่) โดยกระจายไปทุกภูมิภาคของประเทศ

สำหรับอาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา ถือว่าเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำยางพารา สำหรับประเทศไทยส่วนใหญ่ด าเนินงานโดยเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วยการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ (1) การจัดทำแปลงผลิตต้นยางพันธุ์ดี เพื่อเป็นวัสดุปลูกป้อนให้แก่สวนยางที่ปลูกทดแทนยางเก่าและสวนยางใหม่ และ (2) การทำสวนยางพารา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมพื้นที่ก่อนปลูก การปลูกยาง การดูแลรักษาสวนยาง การใส่ปุ๋ย การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน การเก็บเกี่ยวผลผลิตยาง การแปรรูปยางขึ้นต้นในสวนยาง และการตลาดเพื่อขายผลผลิตยาง

ส่วนอุตสาหกรรมกลางน้ำยางพารา ส่วนใหญ่ด าเนินงานโดยภาคเอกชน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ยางแท่ง (ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางเครพ ยางแผ่นผึ่งแห้ง และยางสกีม)
2. ยางน้ำ (น้ำยางข้น หรือน้ำยางลาเท็กซ์)

อุตสาหกรรมปลายน้ำยางพารา คือการนำผลผลิตจากอุตสาหกรรมกลางน้ำไปแปรรูปในขั้นต่อไปซึ่งจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน หรือที่เรียกว่า ผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย ประกอบด้วยกลุ่มผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วนกับกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องเรือน อุตสาหกรรมปลายน้ำจะนำไม้ยางพาราแปรรูป แผ่นขึ้นไม้อัด และแผ่นใย ไม้อัด มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ภายในบ้าน อุปกรณ์ก่อสร้าง กรอบรูป รูปแกะสลัก ของเล่น ฯลฯ เพื่อส่งขายทั้งภายในและต่างประเทศ

การจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพสาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจอาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา ถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย โดยบุคลากรในกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะของตนเอง ผู้ประกอบการและเจ้าของสวนยางพารา สามารถจ้างงานได้ตรงกับความต้องการ สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการและเจ้าของสวนยางพารา และจะเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทยในสาขาอุตสาหกรรมยางพารา และการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพของอาเซียนต่อไปในอนาคต

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

1

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม

สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ระดับ 5

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
B21	การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน
B25	จัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์เกษตรยาง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ระดับ 5

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

สามารถปฏิบัติงานจัดการแก้ไขปัญหาในบริษัทที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ใช้อำนาจความรู้พัฒนาระบบการปฏิบัติงานจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน จัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์เกษตรยาง มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ประเมินผลและพัฒนาผลผลิตภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ส่งมอบงานได้ตามเป้าหมาย ตัดสินใจและลงมือแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีทักษะการเป็นผู้นำ ให้คำแนะนำ สอนงาน และกำกับดูแลผู้ร่วมงาน มีความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพสาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ชั้น 5 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

2) ผ่านการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ชั้น 4 หรือเข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพอาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านการปลูกสร้างสวนยางพารา /ระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน/การแปรรูปผลผลิตยางพารา และการตลาดผลผลิตยางพาราขั้นต้น ชั้น 5 ได้เลย โดยต้องสอบผ่านหน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ชั้น 4

3) มีระดับการศึกษาขั้นต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 7 ปี

หรือ

3.1) สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 5 ปี

หรือ

3.2) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร

หรือ

3.3) สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร

หรือ

3.4) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

กลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒिवิชาชีพนี้)

B21 การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

B25 จัดการสวนยางพาราตามหลักวนเกษตรยาง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 01/01/2557

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาระบบการเพาะปลูกยางพาราไทยให้ได้มาตรฐานเพื่อเป็นผู้นำด้านยางพาราในระดับสากล	B	รักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้มีความยั่งยืนในระบบการผลิ	B2	ปฏิบัติงานด้านการจัดการระบบการทำสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 01/01/2557

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
B2	ปฏิบัติงานด้านการจัดการระบบการทำสวนยางพาราอย่างยั่งยืน	B21	การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน	B211	หลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
				B212	หลักสังคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
				B213	หลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
		B25	จัดการสวนยางพาราตามหลักวงจรเกษตรยาง	B251	หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักวงจรเกษตรยาง
				B252	ประยุกต์หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักวงจรเกษตรยางพารา

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

B21
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน
3. ทบทวนครั้งที่

1 / 2566
4. สร้างใหม่

☐

ปรับปรุง

☒
5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

ISCO 6112 ผู้ปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจ หลักสังคม และหลักสิ่งแวดล้อมในการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน รวมถึงตัวชี้วัดหลักเศรษฐกิจ หลักสังคม และหลักสิ่งแวดล้อมในการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน และมีทักษะได้แก่ สามารถระบุลักษณะตัวชี้วัดหลักเศรษฐกิจ หลักสังคม และหลักสิ่งแวดล้อมในการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนได้ชัดเจน และสามารถประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

ISCO 6112 ผู้ปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
B211 หลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน	1) อธิบายหลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้ 2) อธิบายตัวชี้วัดหลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง 3) ระบุลักษณะตัวชี้วัดหลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง 4) อธิบายการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
B212 หลักสัจคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน	1) อธิบายหลักสัจคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้ 2) อธิบายตัวชี้วัดหลักสัจคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง 3) ระบุลักษณะตัวชี้วัดหลักสัจคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
B213 หลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน	1) อธิบายหลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้ 2) อธิบายตัวชี้วัดหลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง 3) ระบุลักษณะตัวชี้วัดหลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- 1) การวิเคราะห์ต้นทุน
- 2) หลักการทำบัญชี
- 3) หลักการวางแผน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- 1) มีทักษะในการคิดวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์ การทดสอบ และการสรุปผลในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
- 2) มีทักษะในการสังเกตเบื้องต้น แยกความแตกต่าง ประยุกต์ ตัดสินใจ และประเมินแนวทางการปฏิบัติงานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
- 3) มีทักษะในการสื่อสาร อธิบาย และทำความเข้าใจร่วมกับผู้ร่วมงานหรือผู้รับปฏิบัติตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการให้เข้าใจและปฏิบัติงานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง
- 4) มีทักษะในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่นที่ทำงานหรือต้องรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- 1) มีความรู้ในหลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
- 2) มีความรู้ในหลักสัจคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
- 3) มีความรู้ในหลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) ทักษะและความรู้ที่ต้องการ

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- 1) หลักฐาน/หนังสือรับรองการทำงาน หรือการผ่านงานที่ออกโดยหน่วยงานที่เชื่อถือได้
- 2) ใบผ่านการฝึกอบรม หรือ ใบรับรองประสบการณ์การทำงาน (ถ้ามี)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- 1) หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา
- 2) หลักฐานการผ่านการอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 3) ผลการสอบข้อเขียน
- 4) ผลการทดสอบสัมภาษณ์/ปฏิบัติ

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- 1) การประเมินเป็นการใช้แบบสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์เชิงเทคนิคหรือประเมินจากการปฏิบัติงานจริงประกอบกัน โดยต้องผ่านในทุกวิธีการประเมิน
- 2) ผู้เข้ารับการประเมินแสดงความจำนงในการขอรับการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพในสาขาอาชีพ และระดับชั้น ที่ประสงค์จะขอรับการประเมิน
- 3) ผู้รับการประเมินจะต้องกรอกแบบยื่นคำขอรับการทดสอบสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ระบุข้อมูลประวัติของผู้รับการประเมิน

และยื่นเอกสารประกอบการยื่นขอรับการทดสอบสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพผ่านช่องทางที่กำหนด

(ง) วิธีการประเมิน

- 1) การสอบข้อเขียน
- 2) การสอบสัมภาษณ์
- 3) การสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ ขอบเขต (Range Statement) อธิบายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสมรรถนะนี้ระบุองค์ประกอบ

ในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทั่วไปให้มีความเหมาะสม โดยต้องดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐาน แผนการดำเนินงาน และนโยบายของเจ้าของสวนยางและผู้ประกอบการการจัดการสวนยางพารายังยั่งยืน ซึ่งต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (ข) คำอธิบายรายละเอียด

หลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดหลักเศรษฐกิจการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้ ภาวะรายได้ รายจ่าย การออม หนี้สิน พื้นที่ถือครอง และแรงงาน เป็นต้น **ตัวชี้วัดหลักสังคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน**

ตัวชี้วัดหลักสังคมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพารามีดังนี้ การรวมกลุ่ม ระดับการศึกษา สถานะทางสังคม

ความสามารถและศักยภาพของเกษตรกร เป็นต้น **ตัวชี้วัดหลักสิ่งแวดล้อมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน** การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในสวนยางพารา เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน

มีหลักการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามแนวทางการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน FSC โดยหลักการจัดการสวนยางพารายังยั่งยืนตามแนวทาง FSC มีหลัก 10 ประการ

1.ความสอดคล้องระหว่างกฎหมายกับหลักการของ FSC สวนยางที่เข้าโครงการได้จะต้องไม่ละเมิดกฎหมายป่าไม้ กฎหมายสิ่งแวดล้อม เสียสิทธิที่ดินให้ อบต.

และได้รับความคุ้มครองจากทางบ้านเมืองไม่ให้มีใครลักลอบตัดไม้ 2.สิทธิในการถือครองการใช้ประโยชน์และความรับผิดชอบ

สวนยางที่เข้าโครงการได้จะต้องมีหลักฐานที่ดินถูกต้องตามกฎหมาย ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนหรือที่ดินสาธารณะอื่น ๆ 3.สิทธิของชนพื้นเมือง

ชนพื้นเมืองเช่นเงาะชาโกละจะต้องได้รับการยอมรับ และคุ้มครอง 4.ความสัมพันธ์ต่าง ๆ กับชุมชนและสิทธิต่าง ๆ ของคนงาน คนงานในพื้นที่จะต้องได้รับการพิจารณา

ก่อนการเข้าทำงานในสวน มีการอบรมการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธีให้กับคนงาน มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับคนงาน มีการจ่ายค่าแรงอย่างเป็นธรรม มีสวัสดิการสำหรับคนงาน

5.ผลประโยชน์จากป่าไม้ การตัดไม้ออกไปขายจะไม่เกินปริมาณไม้ที่เพิ่มใหม่ในพื้นที่โครงการ จะต้องมีการสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้อย่างสูงสุด

ลดการสูญเสียผลผลิต เน้นการอยู่รอดทางเศรษฐกิจ 6.ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะต้องตระหนักถึงการรักษาความสมดุลทางนิเวศน์ และความมั่นคงของสวนยาง

ปล่อยให้มีการเติบโต ของไม้พุ่มพื้นเมืองระหว่างแถวและริมลำธาร ปกป้องพืชพื้นเมืองที่หายากปกป้องไม่ให้มีการล่าสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และหายาก

หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่อันตราย กำจัดสารเคมีรวมทั้งน้ำมันหล่อลื่นโดยวิธีที่เหมาะสม 7.แผนการจัดการ มีการกำหนดแผนการจัดการเป็นลายลักษณ์อักษร

เกี่ยวกับเป้าหมายในการจัดการ การตัดไม้ การลงทุน การป้องกันสภาพแวดล้อม การป้องกันพืชสัตว์หายาก เพราะแผนการติดตามตรวจตราแก้ไขผลกระทบด้านต่าง ๆ

8.การตรวจตรากำกับดูแลและการศึกษาวิเคราะห์ การตรวจตราดูแลจะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับผลผลิตไม้ อัตราการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงของพืช สัตว์

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ขบวนการควบคุมการเคลื่อนย้ายของสินค้าไม้ที่ได้รับการรับรองแล้ว 9.การฟื้นฟูป่าไม้ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์

จะต้องทำนุบำรุงหรือส่งเสริมพื้นที่ป่าไม้ที่มีผลกระทบ และมีคุณค่าด้านการอนุรักษ์ต่อบริเวณใกล้เคียง 10.สวนป่า วางแผนและจัดการกับพื้นที่สวนป่าให้สอดคล้อง

กับหลักการรายละเอียด 1 - 9 จัดระเบียบที่เป็นประโยชน์ด้านสังคมและเศรษฐกิจ สร้างความพึงพอใจให้กับประชากรโลกด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1) ประเมินจากแบบสอบข้อเขียน 2) ประเมินโดยการสัมภาษณ์ตามแบบทดสอบที่กำหนดไว้ 3) ประเมินโดยการสอบปฏิบัติ 4) ประเมินจากหลักฐานอื่นๆ เช่นหนังสือรับรองเอกสารรับรองการผ่านการอบรม หนังสือรับรองการทำงาน/ผ่านงาน โดยต้องดำเนินการควบคู่กับการสัมภาษณ์

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

B25
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

จัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน
3. ทบทวนครั้งที่

N/A / -
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐
5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ โดยผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวนเกษตรสวนยางพารา วิธีจัดสร้างสวนยางแบบวนเกษตร หลักความหลากหลายทางชีวภาพในสวนยางพาราและประโยชน์ของการทำสวนยางพาราแบบวนเกษตร และกาประยุกต์ใช้หลักการจัดการสวนยางพาราแบบวนเกษตร และมีทักษะได้แก่ สามารถทำสวนยางพาราในแบบวนเกษตรได้อย่างถูกต้อง สามารถระบุแนวปฏิบัติและประโยชน์การจัดการสวนยางพาราแบบวนเกษตรได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มอาชีพเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ผู้ปฏิบัติงานด้านเพาะปลูกยางพารา

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

ISCO 6112 ผู้ปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
B251 หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน	1) อธิบายหลักการวนเกษตรสวนยางพาราตามหลักมาตรฐานสากลได้อย่างถูกต้อง 2) อธิบายวิธีการจัดสร้างสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 3) อธิบายหลักความหลากหลายทางชีวภาพและประโยชน์ของการทำสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 4) ดำเนินการทำสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์มาตรฐานได้อย่างถูกต้องวิธี	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสังเกตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
B252 ประยุกต์หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ของ พารา	1) อธิบายหลักการประยุกต์หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลัก เกณฑ์ได้ 2) ระบุแนวปฏิบัติของการประยุกต์หลักการจัดการสวนยางพารา ตามหลักเกณฑ์ได้ 3) ระบุประโยชน์การจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ได้	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1) มีทักษะในการคิดวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์ การทดสอบ และการสรุปผลการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์

2) มีทักษะในการสังเกตป้องกัน แยกความแตกต่าง ระบุ ดำเนินการ และประเมินแนวทางการปฏิบัติงานจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ของ

3) มีทักษะในการสื่อสาร อธิบาย

และทำความเข้าใจร่วมกับผู้ร่วมงานหรือผู้รับปฏิบัติตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการให้เข้าใจและปฏิบัติงานจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ให้ถูกต้อง

4) มีทักษะในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่นที่ทำงานหรือต้องรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1) มีความรู้ในหลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ของ

2) มีความรู้ในการประยุกต์หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักเกณฑ์ของ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)

ทักษะและความรู้ที่ต้องการ

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- 1) หลักฐาน/หนังสือรับรองการทำงาน หรือการผ่านงานที่ออกโดยหน่วยงานที่เชื่อถือได้
- 2) ใบผ่านการฝึกอบรม หรือ ใบรับรองประสบการณ์การทำงาน (ถ้ามี)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- 1) หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา
- 2) หลักฐานการผ่านการอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 3) ผลการสอบข้อเขียน
- 4) ผลการทดสอบสัมภาษณ์/ปฏิบัติ

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- 1) การประเมินเป็นการใช้แบบสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์เชิงเทคนิคหรือประเมินจากการปฏิบัติงานจริงประกอบกัน โดยต้องผ่านในทุกวิธีการประเมิน
- 2) ผู้เข้ารับการประเมินแสดงความจำนงค์ในการขอรับการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพในสาขาอาชีพ และระดับชั้น ที่ประสงค์จะขอรับการประเมิน
- 3) ผู้รับการประเมินจะต้องกรอกแบบยื่นคำขอรับการทดสอบสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ระบุข้อมูลประวัติของผู้รับการประเมิน

และยื่นเอกสารประกอบการยื่นขอรับการทดสอบสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพผ่านช่องทางที่กำหนด

(ง) วิธีการประเมิน

- 1) การสอบข้อเขียน
- 2) การสอบสัมภาษณ์
- 3) การสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขต (Range Statement) อธิบายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสมรรถนะนี้ ระบุองค์ประกอบในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทั่วไปให้มีความเหมาะสม โดยต้องดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐาน แผนการดำเนินงาน และนโยบายของเจ้าของสวนยางและผู้ประกอบการการจัดการสวนยางพาราตามหลักวนเกษตร ซึ่งต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

ความหมายสวนยางพาราตามหลักวนเกษตร

สวนยางพาราแบบวนเกษตร หมายถึง การทำสวนยางพาราที่มีการใช้ ประโยชน์ที่ดินอย่าง ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการเลือกองค์ประกอบต่างๆ ทั้งพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ในหน่วยพื้นที่นั้น ๆ จะต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ และความต้องการของ เกษตรกรเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบันและความยั่งยืนในอนาคตทั้ง ในทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงทางอาหาร

หลักการจัดการสวนยางพาราตามหลักวนเกษตรยาง

การจัดสร้างวนเกษตรยางพารา สามารถดำเนินการทำได้หลายวิธี ซึ่งแนวทางการจัดทำตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. วิธีปลูกสลับแถว (Alternate rows) เป็นวิธีการที่นำเอาพืชหลายชนิดมาปลูกสลับแถวกับยางพารา

2. วิธีปลูกเป็นแนวกันลม (Tree along borders) เป็นวิธีการที่นำเอาพืชยืนต้นที่อาจเป็นพืชเกษตรหรือพืชป่า ปลูกไว้รอบ ๆ พื้นที่สวนยาง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแนวกันลม ซึ่งพืชกันลมจะช่วยลดความเสียหายที่จะทำให้เกิดนยางหักล้มได้

3. วิธีปลูกผสมผสาน (Random mixture) เป็นวิธีการปลูกพืชอื่นหลายชนิดคลุกกันอยู่ในระหว่างแถวยาง การที่จะนำเอาพืชชนิดใดปลูกในสวนยาง ควรยึดหลักความต้องการแสงของพืชแต่ละชนิด และความสัมพันธ์ระหว่างพืชเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

4. วิธีปลูกขยายแถว การปลูกยางพาราระยะกำหนดปกติ เช่น 3×7 เมตร หรือ 3×8

รูปแบบของสวนยางพาราแบบวนเกษตร

โครงการร่วมนุรักษ์เขาคลองหงส์ (2555) ได้จำแนกรูปแบบของสวนยางพาราแบบวนเกษตรตามลักษณะชนิดพืช รวมอย่างที่ปลูกเป็น 4 รูปแบบ1)

